

Rozvíjení aktivity a iniciativy při zavádění a využívání prostředků k racionálnímu ošetřování bojové techniky a výzbroje

Náročné úkoly výstavby ČSLA, neustále se zvyšující požadavky na zdokonalování bojové pohotovosti a připravenosti vojsk ČSLA, spolu se zvyšujícími se nároky na efektivnost a hospodárnost veškeré činnosti vojsk, na zkvalitňování řídicí práce velitelů a štábů, na růst kvalifikace a odpovědnosti všech příslušníků ČSLA, staví stále více do popředí význam pracovní aktivity a iniciativy.

Tento požadavek získává na významu zvláště v soudobém prudkém rozvoji vědeckotechnického pokroku ve vojenství, který vyžaduje, aby příslušníci ČSLA zvládli v krátkých časových lhůtách velké množství znalostí bojové a speciální techniky, naučili se ji mistrně ovládat, využívat a ošetřovat. Čím kvalifikovanější a vzdělanější budou příslušníci ČSLA, tím hlouběji budou schopni proniknout do podstaty výchovy a výcviku vojsk a aktivněji se zúčastňovat procesu využití poznatků vědeckotechnického pokroku. Růstem úrovně jejich vzdělání a kvalifikace současně poroste i úroveň chápání společenského významu obrany socialistické vlasti.

Rozvoj pracovní aktivity a iniciativy vojáků se tak stává nedílnou součástí řízení, organizace a vedení výcviku a výchovy. Příslušníci ČSLA projevují v této činnosti svůj smysl pro rozvoj společenského pokroku ve vojenství a zároveň dokazují,

že svou účastí na vědeckotechnickém rozvoji chtějí pomáhat při výstavbě a obraně rozvinuté socialistické společnosti.

V procesu rozvoje pracovní aktivity a iniciativy se v ČSLA uplatňuje dialektická jednota individuálních, skupinových a celospolečenských zájmů, která je výrazem politického uvědomění vojáků. Pomáhá překonávat zastaralé představy o práci s technikou a zbraněmi a vytváří předpoklady pro překonávání dosavadních a vytvářených nových, kvalitativně vyšších výcvikových norem. Povzbuzuje zaostávající vojáky, aby se vyrovnávali nejlepším vzorům, aby si vzájemně pomáhali a tím dosahovali svými vojenskými kolektivy (osádkami, obsluhami, družstvy, četami, rotami, bateriemi) nejlepších výsledků. Vede vojáky k samostatnému přístupu při řešení různých problémů vojenského života, učí je odpovědnosti, čestnosti, důslednosti, tvůrčímu přístupu a osobnímu zaujetí pro věc. Formuje veřejné mínění v jednotce, pomáhá řešit pracovní i vztahové problémy, omezuje působení přežitků v jednání a vytváří prostředí nesmiřitelné s falešným kamarádstvím a staromazáctvím. Pěstuje zdravou ctižálost, jež smyslem není pouze vyniknout nad ostatní, ale také sdělovat své zkušenosti a znalosti ostatním. V soutěžících kolektivech se upevňují formální i neformální vztahy mezi nadřízenými a podřízenými, roste jejich vzájemná důvěra a spolu s tím se zvyšuje osobní autorita velitelů.

Požadavky na rozvíjení pracovní aktivity a iniciativy příslušníků ČSLA při zavádění

a využívání prostředků k racionálnímu ošetřování a opravování bojové techniky

ky a výzbroje vyplývají z potřeb výstavby ČSLA.

Hlavní úsilí výstavby ČSLA v 7. pětiletém plánu je zaměřeno na další zkvalitňování organizačních struktur vojsk, zvýšení jejich manévrovosti, odolnosti, palebné a úderné síly zaváděním moderních zbraní a vojenské techniky, zejména v oblasti protivzdušné obrany státu, protivzdušné obrany pozemního vojska a zvýšením počtů hlavního dělostřelectva a protitankových prostředků. Plánovitě probíhá přezbrojování svazků a útvarů technikou s vyššími bojovými parametry. Toto přezbrojování je třeba chápat jako dlouhodobý a složitý proces, který má u jednotlivých druhů vojsk a služeb své specifické podmínky.

Zásady zkvalitňování technického vybavení vojsk spočívají v rovnoměrném rozvoji všech druhů vojsk a služeb. Hlavní důraz je položen na rozvoj samohybného a raketového dělostřelectva, moderních tanků, bojových a obrněných vozidel, zbraňových protitankových a protiletadlových raketových kompletů, munice, stíhacích a stíhacích bombardovacích letounů, bojových vrtulníků a rozvoj systémů a prostředků velení a řízení.

Péče velení ČSLA o přezbrojení a modernizaci bojové techniky a zbraňových systémů je jednou stránkou věci. Druhá, neméně důležitá, je neustálá péče o tuto techniku.

Usnesení vlády ČSSR č. 346 z r. 1981, kterým byl schválen Program hospodárnosti v 7. pětiletém plánu, obsahuje nejen konkrétní okamžitá opatření, ale i úkoly dlouhodobé, určující přístup k hospodaření se svěřenými prostředky. Jak zdůraznila všechna následující zasedání ÚV KSČ, jde o vysoce politický úkol, k jehož splnění je nutné trvale orientovat všechny politické, hospodářské a státní orgány.

V tomto směru je nezbytné organizovat plnění Programu hospodárnosti i v podmínkách ČSLA a v oblasti péče o techniku tak, aby velitelé, politické orgány i stranické organizace věnovali těmto úkolům soustavnou pozornost. U každého druhu vojska i tylových služeb je potřebné ve všech oblastech činnosti zabezpečovat maximální hospodárnost a vysokou efektivnost využívání veškerých prostředků.

Rozvoj pracovní aktivity a iniciativy příslušníků ČSLA k dosažení vysoké racionalizace při ošetřování a opravování bojové techniky a výzbroje je možné usměrnit do těchto základních oblastí:

Zdokonalování připravenosti osádek (obsluh) bojové techniky a výzbroje a dílenských specialistů. Praktický život vojsk

ukazuje, že na příčinách mnohých závad a poruchovosti nové techniky zavedené do ČSLA mají podíl jejich uživatelé. Stává se, že osádky (obsluhy) nejsou s předstihem a důsledně připraveny ke spolehlivému dennímu ošetřování této techniky. V důsledku toho pak dochází při provozu techniky k závažným poškozením přístrojů, kabelů a různých zařízení. Ukazuje se proto potřeba věnovat pozornost přípravě osádek (obsluh) nové techniky, zvláště pak ještě před jejím zavedením do vojsk. Efektivní každodenní ošetřování zvyšuje životnost bojové techniky a výzbroje a snižuje výskyt závad v průběhu výcviku.

Neméně důležitý je cílevědomý výcvik dílenských specialistů, u nichž se požaduje vysoká teoretická i praktická připravenost samostatně, mnohdy bez přítomnosti techniků z řad vojáků z povolání, dělat rychle a kvalitně potřebné opravy.

Rozvoj pracovní aktivity a iniciativy je možné v této oblasti zaměřit na:

- prohlubování znalostí konstrukce bojové techniky a výzbroje,
- zvládnutí znalostí konstrukce bojové techniky a výzbroje,
- zvládnutí technologických postupů při ošetřování a opravách,
- zvyšování praktických návyků rychlé výměny jednotlivých agregátů (komponentů) a jejich opravování,
- získávání vyšší třídnosti, druhé a další odbornosti.

Zkvalitňování ošetřování a opravárenských prací. Při zabezpečování stále bojové pohotovosti a přechodu vojsk z mírového stavu na válečný má neustále se zvyšující úlohu ošetřování bojové techniky a výzbroje a jejich opravování, což vyplývá z nezbytnosti dělat jednotlivé pracovní (kontrolní, seřizovací, mazací) operace v souladu s konstrukčním uspořádáním jednotlivých typů a provozními podmínkami.

Rozvoj pracovní aktivity a iniciativy je možné v této oblasti zaměřit na:

- optimální rozježděnost techniky a rovnoměrný náběh jednotlivých druhů bojové techniky a výzbroje do následujících ošetření a oprav,
- kvalitní ošetření a opravy techniky a výzbroje v nejkratších lhůtách a na rychlý návrat techniky k bojovým jednotkám,
- zavádění moderních způsobů práce včetně diagnostických metod,
- udržování a další zdokonalování technických prostředků pro mytí, ošetřování a opravy techniky v provozuschopném stavu,
- modernizaci pojezdových opravárenských prostředků,

- zhospořádání procesu ošetřování a oprav,
- zlepšení organizace míst technické pomoci v parku,
- vytváření podmínek pro dvousměnný provoz opravárenských zařízení,
- zabezpečení maximálního využití pracovní doby,
- využívání a zavádění zkušeností nejlepších odborníků ČSLA, Sovětské armády a dalších armád států Varšavské smlouvy.

U mnohých útvarů ČSLA je část bojové techniky krátkodobě nebo dlouhodobě uložena. Pracovní aktivitu a iniciativu u těchto útvarů je možné rozvíjet se zaměřením na:

- zavádění nových prostředků konzervování a odkonzervování,
- vytváření podmínek pro plnění technologických postupů při konzervování a odkonzervování ve stanovených normách,
- organizaci a výstavbu pracovišť pro konzervování a odkonzervování,
- zabezpečení ochrany proti korozi a ostatním negativním vlivům,
- zkvalitňování systému prohlídek a kontrol,
- výstavbu garáží a přístřešků pro uložnou techniku.

Důležitým úkolem rozvoje pracovní aktivity a iniciativy je zabezpečení **komplexnosti ošetřování**. Jednotlivé druhy moderní výzbroje a bojové techniky jsou tvořeny ze složitých (kombinovaných) souprav komponentů různých materiálních hospodářů. Zplánuje-li se účelné ošetřování jednotlivých bloků (strojový spodek, nádstavba, spojení atd.), je možné dosáhnout vysoké efektivity ošetřování a využití dílenských specialistů.

Dalším možným směrem rozvoje pracovní aktivity a iniciativy příslušníků ČSLA je oblast hospodaření s náhradními díly a materiálem. U některých útvarů stále ještě dochází k tomu, že úkoly bojové a politické přípravy jsou plněny se značným překračováním norem spotřeby náhradních dílů a materiálu. O narušování zásad hospodárnosti svědčí též značné škody na materiálu vzniklé poškozením či zničením při nehodách a mimořádných událostech v průběhu provozu techniky, škody způsobené nesprávným uložením ve skladech a ztrátami. Mezi příčiny škod patří mnohdy nízká připravenost osádek (obsluh) k ošetřování techniky, dílenských specialistů k dělení oprav a skladníků k vedení evidence, výdeji a údržbě skladovaného materiálu.

Pracovní aktivitu a iniciativu je možné v této oblasti zaměřovat na:

- zlepšení péče o svěřený materiál a

zkvalitnění bezpečnostních opatření proti jeho zcizování,

- dosažení komplexního přístupu ke skladování, výdeji a vývozu zásob materiálu,

- zdokonalování paletizace, zvyšování počtů a vyšší využívání mechanizačních prostředků manipulace s materiálem,

- ukládání materiálu ve skladech po organických funkčních celcích a odděleně po jednotlivých vozidlech,

- zvýšení organizovanosti, cílevědomosti a náročnosti kontrol a inventur materiálu.

Ve všech těchto oblastech rozvoje pracovní aktivity a iniciativy je nutné uplatňovat požadavky na osobní příklad nadřízených, dodržování zásad vojenské, technologické a provozní kázně a respektování vydaných předpisů a nařízení pro ošetřování a opravy a dodržování zásad bezpečnosti práce.

Při rozvoji pracovní aktivity a iniciativy při zavádění a využívání prostředků k racionálnímu ošetřování a opravování bojové techniky a výzbroje je nutné dodržovat základní leninské principy, mezi něž patří její zveřejňování, srovnatelnost dosažených výsledků, jejich využívání v praktické činnosti a vzájemná pomoc.

Princip **zveřejňování** spočívá v objasňování konkrétních úkolů a norem, podle nichž se soutěží organizuje, v široké propagaci jeho výsledků a v popularizaci progresivních zkušeností.

Princip **srovnatelnosti** výsledků spočívá ve stanovení konkrétních zásad, norem a ukazatelů pro spravedlivé hodnocení a srovnávání výsledků. Zásadou by se mělo vždy stát, aby všichni soutěžící měli přibližně stejné podmínky.

Princip **využívání výsledků** v praktické činnosti vyžaduje, aby se zkušenosti nejlepších vojáků a jednotek staly majetkem všech, aby se kladné zkušenosti co nejrychleji zaváděly do života.

Princip **vzájemné pomoci** vyžaduje, aby nejlepší vojáci pomáhali slabším, aby jim nezištně poskytovali své zkušenosti.

Pracovní aktivita a iniciativa se může uskutečňovat různými formami. Patří mezi ně např. krátkodobé nebo dlouhodobé soutěže jednotlivců nebo celých kolektivů, závazkové hnutí, zlepšovateľské a vynálezcké hnutí apod.

Základní formou je **krátkodobé soutěžení**, které umožňuje neefektivnější využívat doby vyčleněné pro ošetřování a opravy, neboť zvyšuje zájem vojáka o tuto činnost. Současně vytváří vhodné podmínky pro důkladné prověření připravenosti osádek (obsluh) a dílenských specialistů k plnění

ní úkolů vytyčených RMNO pro výcvikový rok. Organizuje se obvykle v průběhu denního zaměstnání mezi jednotlivými vojáky, družstvy, osádkami, obsluhami, četami, rotami a bateriemi, maximálně do úrovně praporů (oddílů) v to. Jeho náplní může být např. soutěžení o nejlepší zvládnutí ošetření jednotlivých agregátů, o vysokou teoretickou znalost konstrukce, technologických postupů, plnění norem demonstrace a montáže jednotlivých agregátů apod.

Mělo by být vždy velmi operativní a konkrétní. Délka jeho trvání může být od několika sekund či minut (příprava techniky nebo prostředku pro ošetřování k využití) hodin (při plánovaném ošetřování) nebo i několik dní (při taktických nebo odborných cvičeních). Je potřebné ji vyhodnotit ihned po jejím ukončení. V některých případech, zvláště má-li cyklický charakter, může být kromě bezprostředního vyhodnocení též periodické hodnocení po ukončení týdne, měsíce či výcvikového období.

Dlouhodobé soutěžení má obvykle formu závazků, které přijímají jednotlivci nebo kolektivy ke splnění složitějších úkolů. Jsou to např. závazky k získání titulu třídního specialisty, druhé a další odbornosti apod.

Závazkové hnutí uskutečňují jednotlivci i kolektivy v rámci výcvikového období nebo k různým významným výročím (událostem). Má tedy převážně dlouhodobý charakter.

Soutěžení jednotlivců je nejrozšířenější formou pracovní aktivity a iniciativy. Mělo by vycházet metodicky od nejjednodušších úkolů k nejsložitějším. Pro soutěžící vojáky by měly být vždy vytvořeny přibližně stejné časové, prostorové a materiální podmínky pro potřebné nácviky. Při organizaci této formy by měli všichni velitelé přistupovat k soutěžícím diferencovaně, bedlivě hodnotit jejich připravenost, schopnost, délku služby, zdravotní stav povahu odbornosti i všechny ostatní okolnosti. I když jde o dobrovolnou soutěž, měli by velitelé soutěžícím poskytovat maximální pomoc, zvláště při volbě závazku tak, aby byly konkrétní, náročné a aby odpovídaly reálným možnostem vojáků. Nenáročné závazky vedou k falešnému uspokojení, k formalismu a k přešlapování na místě. Nepřiměřené závazky podlamují víru vojáků ve vlastní síly.

Kolektivní soutěžení se může rozvinout jen na základě individuálních závazků. Kolektivní závazky a jejich plnění stimuluje vojenská kolektiva a vychovává vojáky k odpovědnosti za úspěch celého kolektivu.

Dobrou tradici kolektivního soutěžení získaly v poslední době výzvy vševojenských i vojskových útvarů zaměřené k vzornému splnění Rozkazu ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce, rozvoj brigád socialistické práce a komplexních racionalizačních brigád.

Jednou z účinných forem pracovní aktivity a iniciativy je **vynálezecké a zlepšovatelské hnutí**. K dalšímu rozvoji této formy pracovní aktivity je potřebné zaměřit pozornost na:

- prohloubení tematického plánování a zvýšení podílu velitelů, odborných náčelníků a politických orgánů na této činnosti,

- vyhledávání řešitelských a realizačních kolektivů a poskytování jim všestranné pomoci,

- prohlubování vzájemných vazeb mezi plány tematických úkolů pro vynálezce a zlepšovatele, plány bojové a politické přípravy, výrobní plány a plány komplexní socialistické racionalizace,

- upevňování součinnosti mezi zlepšovatelstvími kolektivy a komplexními racionalizačními brigádami (brigádami socialistické práce),

- vytváření podmínek pro práci; vynálezci a zlepšovatelům umožňovat využívat dílny a opravný a poskytovat jim nezbytné finanční a materiální prostředky pro rychlou realizaci a rozšiřování vynálezů a zlepšovačských návrhů,

- vytváření zlepšovatelstvíských kroužků a pracovních skupin pro realizaci zlepšovatelstvíských návrhů,

- orientování tematických plánů na stupni divize — útvar na jednoduché úkoly, které lze realizovat (plnit) prostředky útvarů a svazků; na stupni svaz — ministerstvo národní obrany stanoví složitější a technicky náročnější úkoly.

Má-li být pracovní aktivita a iniciativa příslušníků ČSLA neustále rozvíjena musí velitelé a štáby, ale i samotní soutěžící, dosahované výsledky pravidelně **kontrolovat a vyhodnocovat**.

Hlavními organizátory a řídicími orgány pracovní aktivity a iniciativy vojáků jsou **velitelé**, kteří stanoví cíle, úkoly a formy, vytváří časové, materiální, technické a kádrové podmínky a poskytují podle potřeby i konkrétní pomoc. **Štáby**, v souladu s rozhodnutím velitelů, rozpracovávají principy pracovní aktivity a iniciativy na konkrétní podmínky útvarů a na místě řeší problémy, které brání jednotkám v plnění přijatých závazků.

V rozvoji pracovní aktivity a iniciativy se plně uplatňuje **princip vedoucí úlohy KSC**. Každá ZO KSC by měla vždy stanovit

politickou linií rozvoje tohoto hnutí a podílet se s velitelem na vytýčení hlavních směrů a úkolů v této činnosti. Měla by zabezpečit jednotné a družné úsilí velitelů, politických pracovníků, stranických organizací a koordinovat činnost svazáckých a odborářských organizací. Měla by pravidelně projednávat výsledky a problémy spojené s rozvojem pracovní aktivity a iniciativy na svých výborových a členských schůzích. To však neznamená, že by se stranické organizace měly vyjadřovat ke každému velitelskému opatření v této oblasti, neboť projednávání dílčích nepodstatných otázek této činnosti by ZO KSČ odvádělo od řešení hlavních politických úkolů.

Důležitou úlohu při rozvoji pracovní ak-

tivity a iniciativy plní **organizace SSM**. Jejich úkolem by mělo být získávat vojáky k účasti v různých formách této činnosti, povzbuzovat je při překonávání překážek, vytvářet prostředí, v němž výteční vojáci pomáhají slabším. Ti nejlépe mohou působit na vojáky, kteří nejsou organizováni v SSM, protože znají jejich názory a náklady. Svými připomínkami a návrhy k průběhu jednotlivých forem pracovní aktivity a iniciativy pomáhají velitelům odstraňovat vznikající překážky a problémy.

Velký význam mají též **organizace ROH**, které v ekonomickém úseku, spolu s veliteli, zabezpečují rozvoj pracovní aktivity a iniciativy občanských pracovníků vojenské správy.

Prudký rozvoj vědeckotechnického pokroku ve vojenství se projevuje v neustálém obměňování a zavádění nové moderní bojové techniky automatizovaných zbraňových systémů, výpočetní techniky a jiných přístrojů a zařízení do výzbroje. Souběžně s těmito kvalitativními změnami ve výzbroji a vybavení ČSLA se zvyšují i požadavky na zvládnutí, ošetřování a bezporuchový provoz této techniky a její udržování ve stále bojové pohotovosti. To vše klade na jedné straně vysoké nároky na vojáky, jejich odborné znalosti, politickou vyspělost, morální kvality i tělesnou zdatnost a na druhé straně vytváří široký prostor pro rozvoj pracovní aktivity a iniciativy.

Aby pracovní aktivita a iniciativa splnila svůj obsah a aby bylo dosaženo požadovaného cíle, musí být organizována v souladu s leninskými principy. Velitelé, političtí pracovníci, štáby, stranické, svazácké a odborové organizace by měly přistupovat k rozvoji jednotlivých forem pracovní aktivity a iniciativy tvůrčím způsobem, důsledně využívat progresivních zkušeností a odstraňovat prvky formalismu a okázalosti. Důsledně uvažovat o možnostech a schopnostech jednotlivců i kolektivů plnit přijaté závazky, vyvarovat se maximalistických tendencí, nesmiřovat se s průměrností, s nadhodnocováním výsledků a s porušováním stanovených kritérií.

Do rozvoje jednotlivých forem pracovní aktivity a iniciativy je třeba zapojovat celý velitelský sbor. Požadovat, aby nadřízené stupně velení poskytovaly velitelům jednotek a útvarů účinnou metodickou pomoc při orientování jednotlivých forem na

hlavní úkoly bojové a politické přípravy a při hledání a uplatňování v praxi nových metod a forem. Dosahované výsledky pracovní aktivity a iniciativy konfrontovat s cíli stanovenými v rozvrzcích zaměstnání, v měsíčních plánech bojové a politické přípravy a v dokumentech na příslušná výcviková období. Sledovat, v jaké míře napomáhají ke splnění daných norem a úkolů stanovených na den, týden či měsíc a k všeobecnému zlepšení ukazatelů výcviku. Respektovat socialistické zásady odměňování nejlepších soutěžících, současně však věnovat pozornost i těm, kteří své závazky neplní.

Velkým podnětem k dalšímu rozvoji pracovní aktivity a iniciativy příslušníků ČSLA k rozvinutí tvůrčí aktivity vojenských kolektivů, k rozšíření hnutí brigád socialistické práce a dalších progresivních forem angažovanosti je 40. výročí vyvrcholení národně osvobozeneckého boje československého lidu a osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Význam tohoto hnutí zdůraznil s. G. Husák ve svém závěrečném slově na 10. zasedání ÚV KSČ 18. 4. 1984, když řekl: „Rozvoj pracovní a společenské iniciativy, socialistického soutěžení představuje velkou společenskou sílu, kterou musíme plně rozvinout v zájmu úspěšného splnění programu XVI. sjezdu na všech úsecích.“

Za hlavní ukazatel plnění pracovní aktivity a iniciativy je potřebné vždy považovat zabezpečení bojové pohotovosti, výtečné a dobré plnění úkolů bojové a politické přípravy, úroveň organizace života, stav vojenské kázně a u výrobních závodů plnění hospodářského plánu.